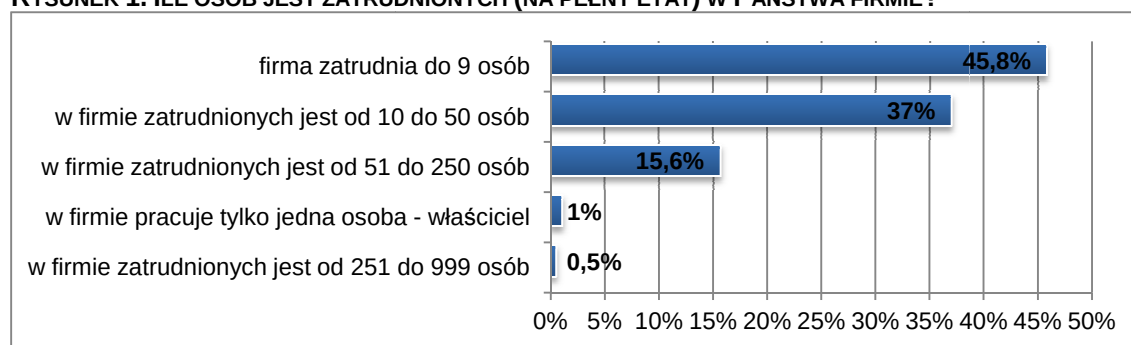

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Wywiady w powiecie kamieńskim, w głównej mierze zostały przeprowadzone wśród firm mikro, zatrudniających do 9 pracowników, które stanowiły w badanej populacji 46%. Kolejną, najczęściej reprezentowaną grupą były firmy małe, które liczyły od 10 do 50 osób zatrudnionych na pełen etat. W badaniu udział wzięli również przedstawiciele firm średnich - zatrudniających od 51 do 250 pracowników (15,6%), firm jednoosobowych (1%) oraz wielkich (1%), w których na dzień prowadzenia badania pracowało 1000 lub więcej osób (rysunek 1).

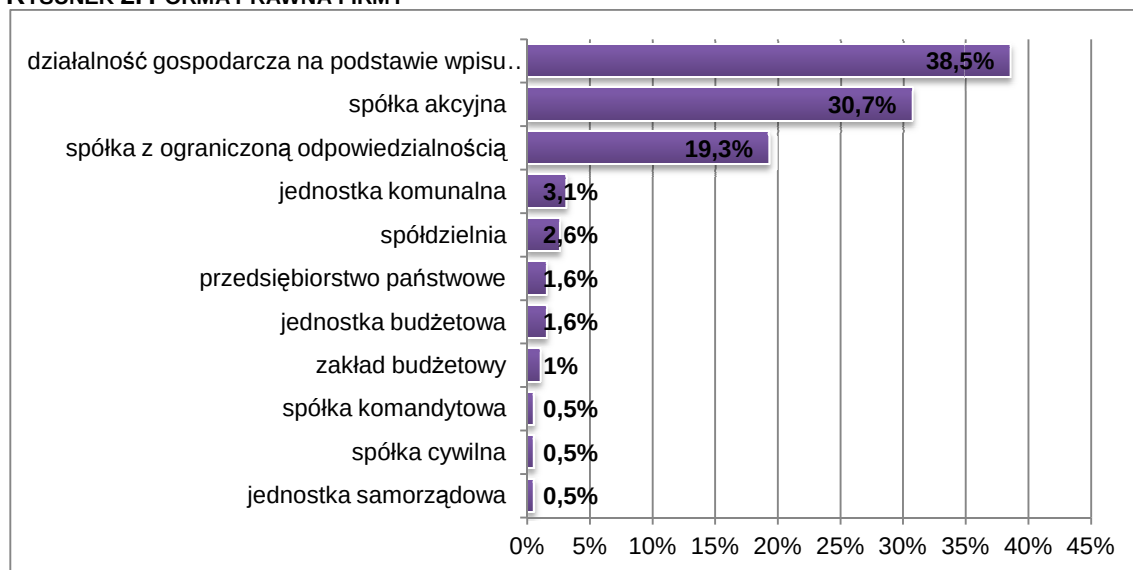
RYSUNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIONYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (38,5%) oraz spółki akcyjne (30,7%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

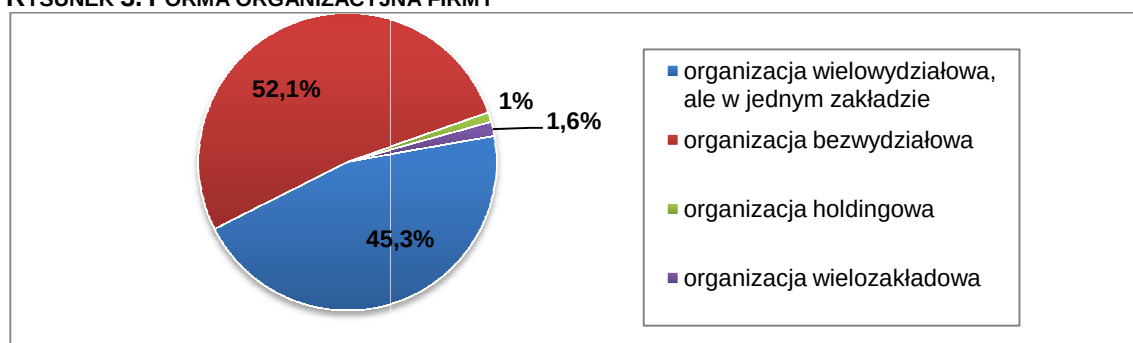
RYSUNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (52,1%) oraz wielowydziałową, ale w jednym zakładzie (45,3%). Przedsiębiorstwa wielozakładowe oraz holdingowe stanowiły jedynie 2,6% badanej populacji (rysunek 3).

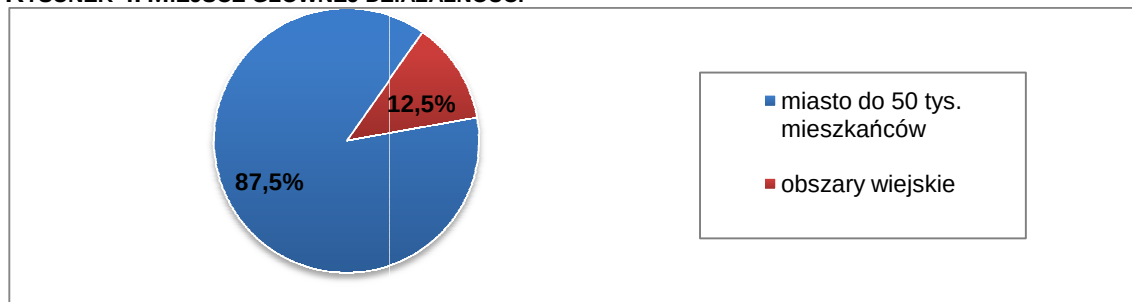
RYSUNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość badanych podmiotów prowadziła swoją główną działalność na terenie ośrodka miejskiego liczącego do 50 tys. mieszkańców. Firmy te stanowiły 87,5%. Następną grupą były firmy, które prowadzą działalność na obszarach wiejskich (12,5%) (rysunek 4).

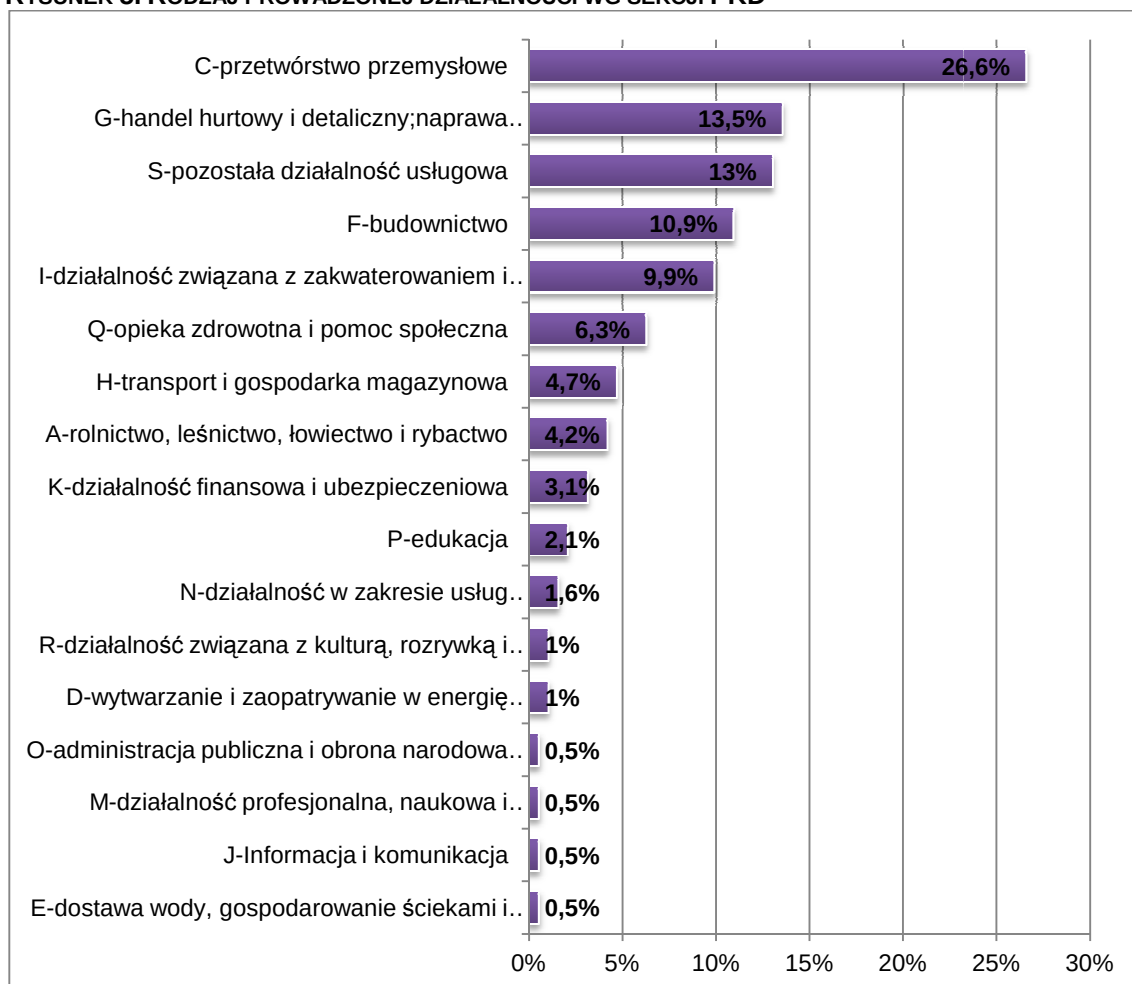
RYСУNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonują w ramach różnych sekcji PKD. Najwięcej spośród nich związanych jest z „przetwórstwem przemysłowym” - 27%. 14% firm, działa w sekcji „handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”(rysunek 5).

RYСУNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

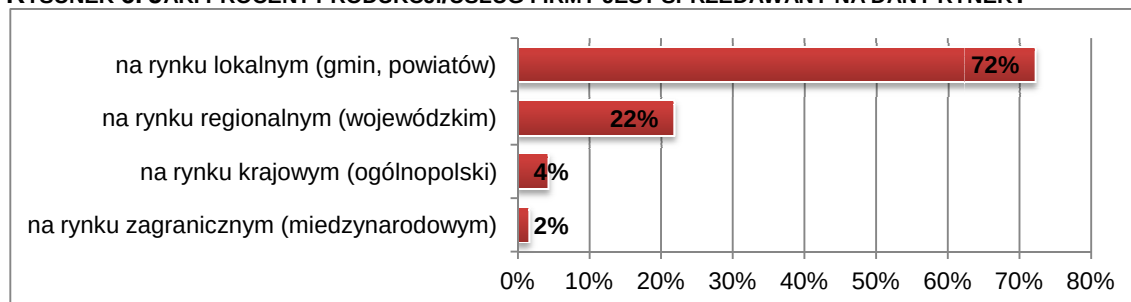

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm zadeklarował, iż oferowane przez nich usługi, bądź produkty w większości sprzedawane są na rynku lokalnym (gminnym, powiatowym). Tę odpowiedź wskazało 72% firm. Pozostałe odpowiedzi

rozkładały się następująco: rynek regionalny (wojewódzki) – 22%, rynek krajowy – 4%, rynek zagraniczny – 2% (rysunek 6).

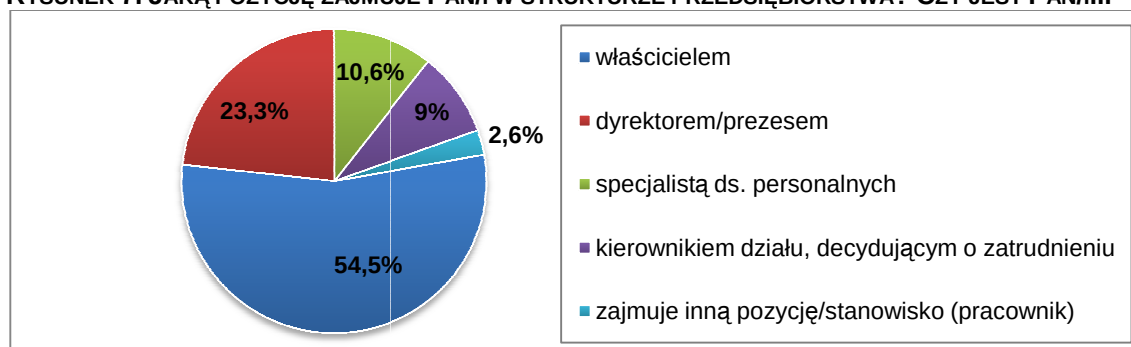
RYСУNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez właścicieli (54,5%), bądź przez dyrektorów/prezesów (23,3%) (rysunek 7).

RYСУNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

2. Polityka zatrudnieniowa

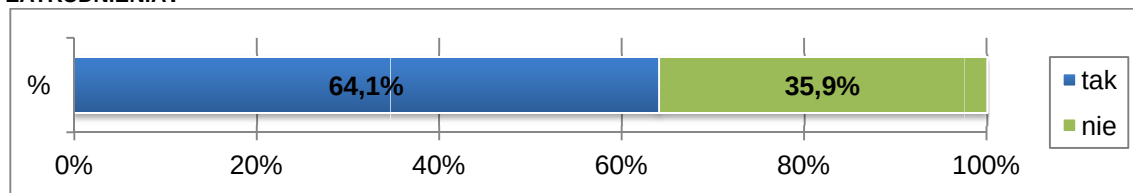
Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także z czego będzie wynikać zmiana wielkości zatrudnienia. Ponadto respondenci zostali poproszeni o wskazanie, jakie ich zdaniem są potrzeby szkoleniowe nowo przyjmowanych osób.

Pierwsze pytanie skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu dotyczyło korzystania z takiej możliwości zatrudniania pracowników, jaką są tzw. elastyczne formy zatrudnienia.

Wśród wszystkich badanych przedsiębiorstw tylko 64,1% stosuje politykę zatrudnieniową uwzględniającą elastyczne formy zatrudnienia, z czego najbardziej popularne są: zatrudnienie na część etatu (50,4% wskazań), prace

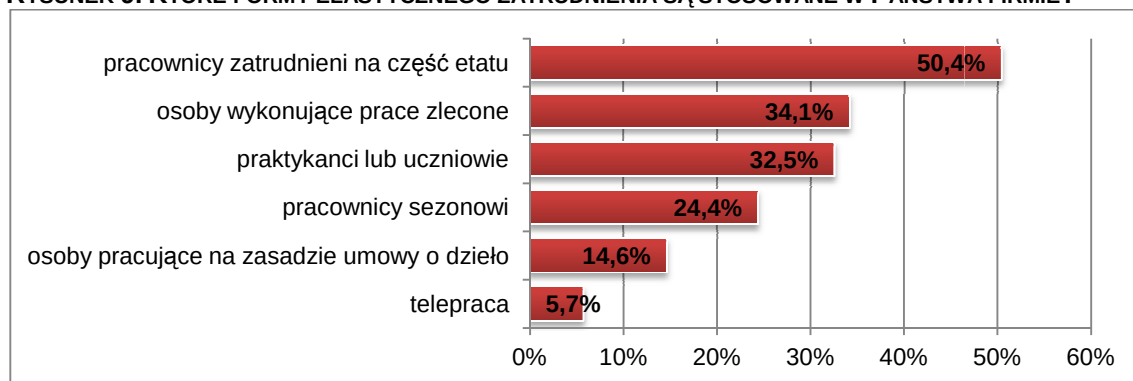
zlecone (34,1%), praktykanci lub uczniowie (32,5%) oraz zatrudnienie sezonowe (24,4% wskazań) (rysunki 8 i 9).

RYСУNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w większości przypadków przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Ponad połowa (56,8%) respondentów zadeklarowała, iż liczba osób pracujących w najbliższym czasie pozostanie bez zmian.

Wzrost zatrudnienia zadeklarowało 22,4% badanych, co z racji wysokiego poziomu bezrobocia w województwie jest stanem negatywnym. Natomiast niewątpliwie pozytywnym jest fakt, iż jeszcze mniejszy odsetek przedsiębiorców przewiduje w ciągu najbliższego roku redukcję etatów – takie rozwiązanie wskazało niecałe 8,3% pracodawców (tabela 1).

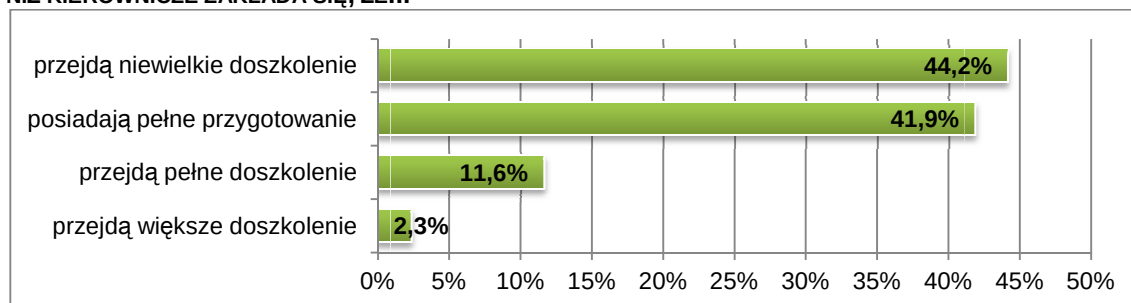
TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

		Firma zatrudnia tylko jedną osobę - właściciel	Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	Od 51 do 250 osób	Od 251 do 999 osób	Ogółem
Wyższy niż obecnie	n	0	16	21	6	0	43
	%	0%	18,2%	29,6%	20%	0%	22,4%
Na tym samym poziomie	n	2	50	40	16	1	109
	%	100%	56,8%	56,3%	53,3%	100%	56,8%
Niższy niż obecnie	n	0	8	7	1	0	16
	%	0%	9,1%	9,9%	3,3%	0%	8,3%
Nie wiem/trudno powiedzieć	n	0	14	3	7	0	24
	%	0%	15,9%	4,2%	23,3%	0%	13%
Ogółem	n	2	88	71	30	1	192
	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie, zostali poproszeni o wskazanie, jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 158 pracowników. Jak zostało wspomniane wyżej, dane te nie są zadowalające, biorąc pod uwagę sytuację na zachodniopomorskim rynku pracy.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić osoby na wolne stanowiska pracy, w większości nie oczekują, iż osoby te, będą w pełni przygotowywane do wykonywania swych obowiązków. 44,2% badanych zamierza dla nowozatrudnionych osób przeprowadzić niewielkie doszkolenie, zaś 11,6% zadeklarowało, iż osoby te przejdą pełne doszkolenie. Pełnego przygotowania zawodowego od potencjalnych pracowników wymaga 41,9% respondentów (rysunek 10).

RYСУNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE...

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które szukać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej analizy podawanych przez respondentów zawodów. *Tabela 2* przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska na które planują oni zatrudnić pracowników.

TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3
3321	Agenci ubezpieczeniowi	3
5120	Kucharze	2
5131	Kelnerzy	2
5132	Barmani	2
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	2
7212	Spawacze i pokrewni	2
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	2
9412	Pomoce kuchenne	2
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	1
2144	Inżynierowie mechanicy	1
2281	Farmaceuci	1
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	1
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	1
2424	Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr	1
2634	Psycholodzy i pokrewni	1
3113	Technicy elektrycy	1
3115	Technicy mechanicy	1
3334	Agenci do spraw rynku nieruchomości	1
3434	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	1
4120	Sekretarki (ogólne)	1
5141	Fryzjerzy	1
5142	Kosmetyczki i pokrewni	1
5165	Instruktorzy nauki jazdy	1
5221	Właściciele sklepów	1
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	1
5312	Asystenci nauczycieli	1
7112	Murarze i pokrewni	1
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	1
7213	Blacharze	1
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	1
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1

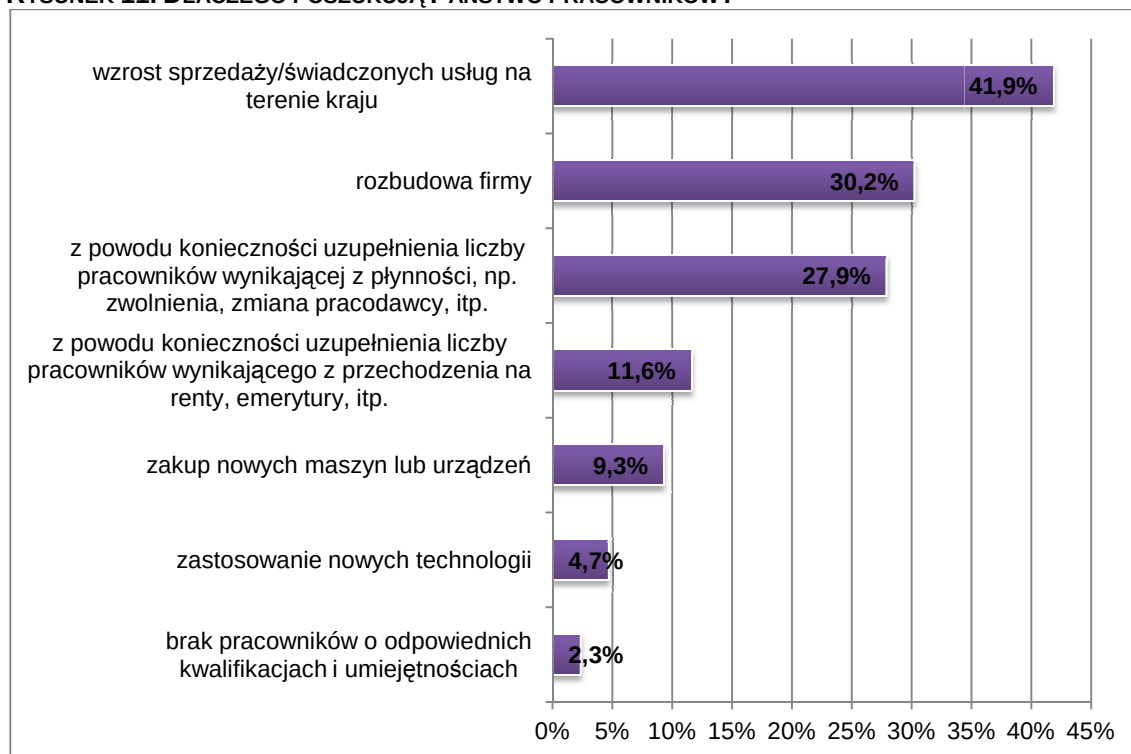
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	1
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	1
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1
7534	Tapicerzy i pokrewni	1
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	1
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	1
9329	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	1
9629	Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównym powodem, dla którego badani przedsiębiorcy planują zwiększyć liczbę zatrudnienia jest wzrost sprzedaży, bądź świadczonych usług na terenie kraju. W ten sposób odpowiedziało prawie 42% badanych firm, uznanych za wiodące w regionie. Następnym, najczęściej podawanym powodem jest rozbudowa firmy (30,2% wskazań) (rysunek 11).

RYСУNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejne pytania zawarte w kwestionariuszu wywiadu dotyczyły tych przedsiębiorców, którzy w najbliższym czasie planują redukcję etatów.

Analiza zebranych danych wykazała, iż planowane zwolnienia dotyczyć będą w badanych firmach około 68 osób.

Z niniejszego badania wynika, iż bilans stanu zatrudnienia w badanych firmach jest dodatni – planowanych jest o 90 więcej przyjęć niż zwolnień pracowników.

Przedsiębiorcy, którzy w ciągu kolejnych 12 miesięcy będą redukować personel, również zostali poproszeni o wskazanie, w jakich zawodach, bądź na jakich stanowiskach planują zwolnienia. Odpowiedzi respondentów przedstawia *tabela 3*.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKA, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMNIEJSZENIE LICZBY PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY?

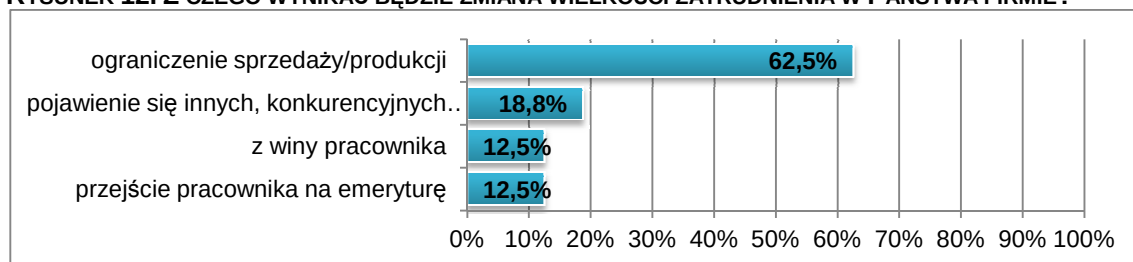
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	2
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	2
2635	Specjaliści do spraw społecznych	1
3251	Asystenci dentystyczni	1
3313	Księgowi	1
4224	Recepcjoniści hotelowi	1
5131	Kelnerzy	1
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	1
6113	Ogrodnicy	1
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	1
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	1
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	1
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	1
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	1
9412	Pomoce kuchenne	1
9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	1

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku zmniejszy się; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż planowane zmniejszenie zatrudnienia w badanych firmach spowodowane jest w głównej mierze tym, iż badane przedsiębiorstwa planują ograniczyć sprzedaż, bądź produkcję. W ten sposób odpowiedziało 62,5% podmiotów gospodarczych (*rysunek 12*).

RYSUNEK 12. Z CZEGO WYNIKAĆ BĘDZIE ZMIANA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyć miała do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ♦ jakie zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?
- ♦ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie zawodów, bądź stanowisk kluczowych dla firm, w których jest, lub będzie zatrudnionych najwięcej pracowników.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym jest kucharz. Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami były: sprzedawcy sklepowi, lekarze specjaliści, nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego). Pozostałe wskazywane zawody przedstawia tabela 4.

TABELA 4. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5120	Kucharze	15
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	14
2212	Lekarze specjaliści	9
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	9
5131	Kelnerzy	8
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	8
9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	7

5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	6
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	6
2634	Psycholodzy i pokrewni	5
4224	Recepcjoniści hotelowi	5
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	5
2320	Nauczyciele kształcenia zawodowego	4
2341	Nauczyciele szkół podstawowych	4
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	4
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	4
3321	Agenci ubezpieczeniowi	4
5141	Fryzjerzy	4
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	4
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	4
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	4
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	3
4321	Magazynierzy i pokrewni	3
5165	Instruktorzy nauki jazdy	3
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	3
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	3
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	2
2262	Lekarze dentyści specjaliści	2
2281	Farmaceuci	2
2283	Fizjoterapeuci	2
2351	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	2
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	2
3113	Technicy elektrycy	2
3152	Oficerowie pokładowi, piloci żeglugi i pokrewni	2
3251	Asystenci dentystyczni	2
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	2
3313	Księgowi	2
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	2
3512	Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	2
3514	Technicy sieci internetowych	2
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	2
4221	Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	2
4323	Pracownicy do spraw transportu	2
4415	Pracownicy działów kadr	2
5132	Barmani	2
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2
6113	Ogrodnicy	2
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	2
7112	Murarze i pokrewni	2
7131	Malarze i pokrewni	2
7212	Spawacze i pokrewni	2

7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	2
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	2
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	2
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	2
9412	Pomoce kuchenne	2
1120	Dyrektorzy generalni i wykonawczy	1
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	1
1346	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych	1
1420	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym	1
1431	Kierownicy do spraw sportu, rekreacji i kultury	1
2252	Lekarze weterynarii specjaliści	1
2261	Lekarze dentyści bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2289	Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2353	Lektorzy języków obcych	1
2354	Nauczyciele muzyki w placówkach pozaszkolnych	1
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości	1
2619	Specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2631	Ekonomiści	1
2635	Specjaliści do spraw społecznych	1
2642	Dziennikarze	1
3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	1
3115	Technicy mechanicy	1
3142	Technicy rolnictwa i pokrewni	1
3143	Technicy leśnictwa	1
3144	Technicy technologii żywności	1
3151	Pracownicy służb technicznych żeglugi	1
3213	Technicy farmaceutyczni	1
3214	Technicy medyczni i dentystyczni	1
3253	Optycy okularowi	1
3255	Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	1
3256	Ratownicy medyczni	1
3334	Agenci do spraw rynku nieruchomości	1
3359	Urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani	1
3412	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	1
3431	Fotografowie	1
3432	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	1
3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany	1
4225	Pracownicy biur informacji	1
4412	Listonosze i pokrewni	1
5113	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek	1
5142	Kosmetyczki i pokrewni	1
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	1

5211	Sprzedawcy na targowiskach i bazarach	1
5221	Właściciele sklepów	1
5243	Agenci sprzedaży bezpośredniej	1
5245	Pracownicy stacji obsługi pojazdów	1
5322	Pracownicy domowej opieki osobistej	1
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	1
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	1
7115	Cieśle i stolarze budowlani	1
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
7121	Dekarze	1
7123	Tynkarze i pokrewni	1
7127	Monterzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	1
7132	Lakiernicy	1
7133	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni	1
7213	Blacharze	1
7222	Ślusarze i pokrewni	1
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	1
7311	Mechanicy precyzyjni	1
7316	Szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni	1
7319	Rzemieślnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni	1
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	1
7534	Tapicerzy i pokrewni	1
7536	Obuwnicy i pokrewni	1
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	1
8131	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych	1
8141	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	1
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	1
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	1
9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	1
9213	Robotnicy pomocniczy przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	1
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	1
9321	Pakowacze	1
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	1
9611	Ładowacze nieczystości	1
9629	Pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	1

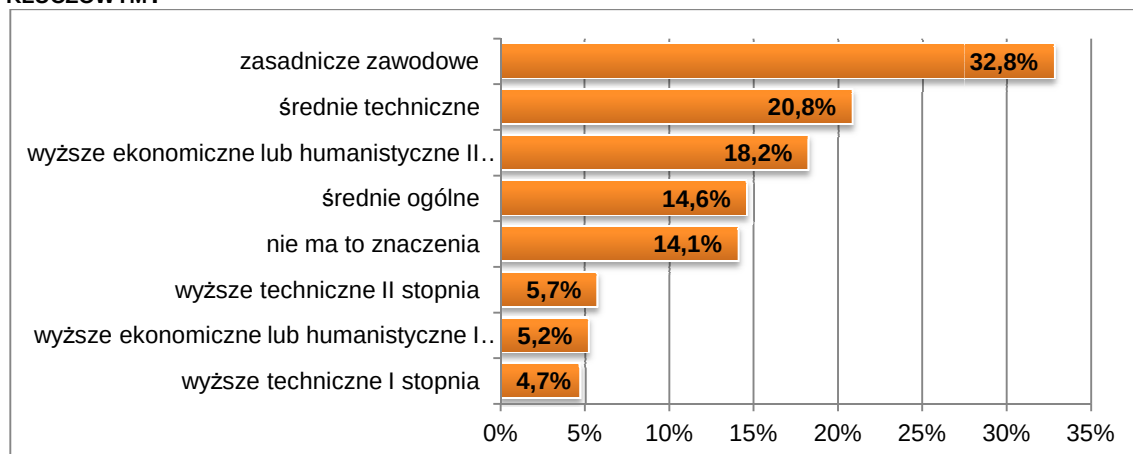
* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek badanych przedsiębiorców zadeklarował, iż osoby zatrudnione w ich firmach powinny posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe. W ten sposób odpowiedziało 32,8% pracodawców. Następnie

często wskazywane było wykształcenie średnie techniczne (20,8%) oraz wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia (18,2%). Dla nieco ponad 14% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 13).

RYСУNEK 13. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Pod względem branż badanych przedsiębiorstw wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 można zauważyć, że wykształcenie zasadnicze zawodowe wymagane jest w firmach, które prowadzą działalność gospodarczą w ramach takich sekcji jak: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A), dostawa wody, gospodarowanie odpadami i ściekami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E) oraz budownictwo (sekcja F).

Wykształcenie średnie techniczne jest pożądane najbardziej w branży działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M).

Wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) wymagane jest przez większą część pracodawców, którzy prowadzą swe firmy w ramach sekcji przetwórstwo przemysłowe (sekcja C), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), działalność w zakresie usług administrowania (sekcja N) i edukacja (sekcja P).

Natomiast wykształcenie wyższe techniczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) wymagane jest przez znaczną część przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność związaną z administracją publiczną i obroną narodową, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O), a także opieka zdrowotna i pomoc medyczna (sekcja Q).

W firmach, które reprezentują sekcje:

- ◆ wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D) – dla połowy respondentów znaczenie ma wykształcenie średnie techniczne, a dla drugiej połowy poziom wykształcenia nie ma znaczenia,

- ◆ handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G) – respondenci reprezentujący te branże wskazywali najczęściej na wykształcenie zasadnicze zawodowe, średnie ogólne, a następnie średnie techniczne;
- ◆ informacja i komunikacja (sekcja J) – poziom wykształcenia nie ma znaczenia,
- ◆ działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) – deklarowano, iż od pracowników wymaga się wykształcenia zasadniczego zawodowego lub średniego ogólnego,
- ◆ transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) – najczęściej wskazywano, iż wykształcenie nie ma znaczenia, a w drugiej kolejności na wykształcenie zawodowe,
- ◆ działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I) oraz pozostała działalność usługowa (sekcja S) – wymaga się głównie wykształcenia średniego ogólnego, technicznego i zasadniczego zawodowego. Część pracodawców w tych branżach zadeklarowała, iż nie ma wymagań odnośnie wykształcenia (*tabela 5*).

TABELA 5. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0%	0	0%	1	12,5%	0	0%	1	12,5%	1	12,5%	5	62,5%	0	0%	8
C-przetwórstwo przemysłowe	3	5,4%	1	1,8%	21	37,5%	2	3,6%	6	10,7%	5	8,9%	13	23,2%	5	8,9%	56
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
F-budownictwo	2	7,7%	0	0%	0	0%	0	0%	7	26,9%	2	7,7%	12	46,2%	3	11,5%	26
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1	3,3%	0	0%	2	6,7%	1	3,3%	7	23,3%	8	26,7%	10	33,3%	1	3,3%	30
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	9,1%	0	0%	4	36,4%	6	54,5%	11

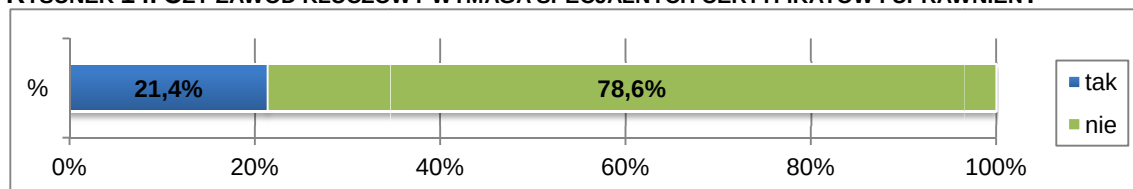
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	16,7%	5	20,8%	9	37,5%	6	25%	24
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	1	16,7%	4	66,7%	1	16,7%	0	0%	0	0%	0	0%	6
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	3	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
P-edukacja	0	0%	0	0%	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5	23,8%	5	23,8%	2	9,5%	1	4,8%	5	23,8%	3	14,3%	0	0%	0	0%	21
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	2	7,7%	2	7,7%	1	3,8%	6	23,1%	3	11,5%	8	30,8%	4	15,4%	26

* liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 300, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jedynie 21,4% przedstawicieli badanych podmiotów gospodarczych, zadeklarowało, iż zawody kluczowe w ich firmach wymagają dodatkowych certyfikatów i uprawnień (rysunek 14). Najwięcej, bo niecałe 58,5% respondentów wskazało, iż wymaga od swych pracowników posiadania uprawnień w wymaganym zakresie. Ponadto dodatkowo 39% wskazało, iż wymaga posiadania prawa jazdy (tabela 6).

RYСУNEK 14. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ W OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	24	58,5%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	16	39%
Ukończony wymagany kurs	5	12,2%
Odpowiednie kwalifikacje	3	7,3%
Specjalizacja	1	2,4%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dodatkowe certyfikaty i uprawnienia w głównej mierze wymagane są od pracowników zatrudnionych w branżach: dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, transport i gospodarka magazynowa, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, przetwórstwo przemysłowe oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (tabela 7).

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	1	100%	1
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	1	100%	1
H-transport i gospodarka magazynowa	3	33,3%	6	66,7%	9
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	50%	1	50%	2
C-przetwórstwo przemysłowe	34	66,7%	17	33,3%	51
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8	66,7%	4	33,3%	12

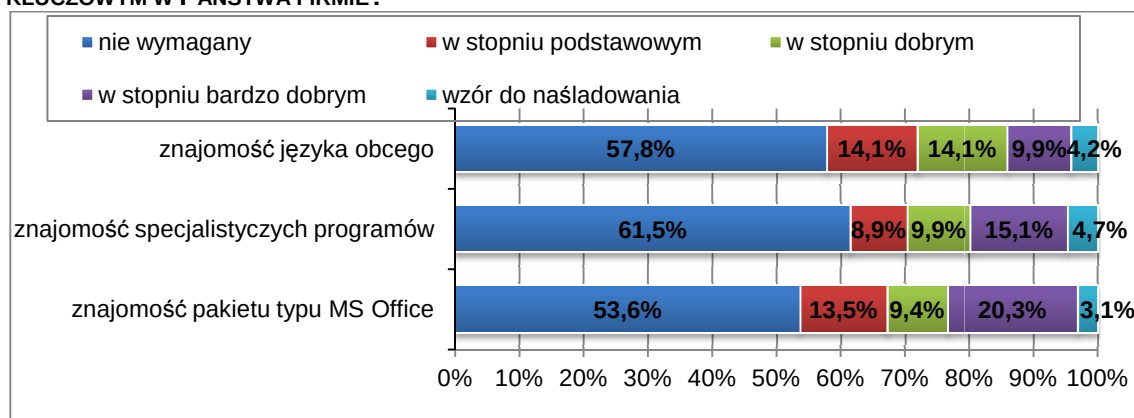
P-edukacja	3	75%	1	25%	4
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	87,5%	1	12,5%	8
S-pozostała działalność usługowa	22	88%	3	12%	25
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	23	88,5%	3	11,5%	26
F-budownictwo	19	90,5%	2	9,5%	21
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18	94,7%	1	5,3%	19
J-Informacja i komunikacja	1	100%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	100%	0	0%	6
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	3	100%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	100%	0	0%	1
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	100%	0	0%	2

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele wiodących branż w regionie w większości nie wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych 24% oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu dobrym, bądź bardzo dobrym. Znajomości pakietu MS Office oraz specjalistycznych programów oczekuje około 42% pracodawców (rysunek 15).

RYСУNEK 15. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Poniżej przedstawiono rozkład odpowiedzi przedstawicieli pracodawców w poszczególnych branżach dla każdej z trzech kategorii wiedzy wyszczególnionych na rysunku 16.

Przedstawiciele pracodawców należących do branży informacja i komunikacja (sekcja J), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), edukacja (sekcja P) oraz administracja publiczna i obrona narodowa,

obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) wskazali w większości, iż od pracowników wymagają znajomości pakietu MS Office w stopniu bardzo dobrym. Pracodawcy z branży działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) często wskazywali na stopień dobry. Natomiast dla większości przedstawicieli pozostałych branż stopień znajomości pakietu MS Office u pracowników nie miał znaczenia lub był wymagany w stopniu podstawowym (*tabela 8*).

TABELA 8. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	87,5%	0	0%	0	0%	0	0%	1	12,5%	8
C-przetwórstwo przemysłowe	28	54,9%	4	7,8%	6	11,8%	11	21,6%	2	3,9%	51
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
F-budownictwo	17	81%	1	4,8%	0	0%	3	14,3%	0	0%	21
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	13	50%	6	23,1%	4	15,4%	2	7,7%	1	3,8%	26
H-transport i gospodarka magazynowa	6	66,7%	1	11,1%	0	0%	2	22,2%	0	0%	9
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11	57,9%	4	21,1%	2	10,5%	2	10,5%	0	0%	19
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	1	16,7%	2	33,3%	3	50%	0	0%	6
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
P-edukacja	0	0%	0	0%	1	25%	2	50%	1	25%	4

Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2	16,7%	4	33,3%	0	0%	5	41,7%	1	8,3%	12
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	13	52%	5	20%	1	4%	6	24%	0	0%	25

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy reprezentujący poszczególne branże najczęściej wskazywali, iż nie wymagają od pracowników znajomości specjalistycznych programów. Inne odpowiedzi pojawiały się rzadko. Dotyczyły m.in.: branży administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O), informacja i komunikacja (sekcja J), edukacja (sekcja P) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q), w których najwięcej wskazań uzyskał stopień bardzo dobry znajomości specjalistycznych programów. Natomiast w branży działalność w zakresie usług administrowania pożąda się znajomości specjalistycznych programów w różnych stopniach (*tabela 9*).

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	87,5%	0	0%	0	0%	0	0%	1	12,5%	8
C-przetwórstwo przemysłowe	30	58,8%	2	3,9%	7	13,7%	9	17,6%	3	5,9%	51
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
F-budownictwo	17	81%	0	0%	2	9,5%	2	9,5%	0	0%	21
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	17	65,4%	4	15,4%	1	3,8%	2	7,7%	2	7,7%	26
H-transport i gospodarka magazynowa	8	88,9%	0	0%	0	0%	1	11,1%	0	0%	9
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11	57,9%	4	21,1%	1	5,3%	3	15,8%	0	0%	19
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	16,7%	1	16,7%	3	50%	1	16,7%	0	0%	6
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0%	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	1	33,3%	0	0%	1	33,3%	1	33,3%	0	0%	3

O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
P-edukacja	0	0%	0	0%	1	25%	2	50%	1	25%	4
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	25%	2	16,7%	1	8,3%	5	41,7%	1	8,3%	12
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	17	68%	4	16%	2	8%	1	4%	1	4%	25

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W stopniu bardzo dobrym znajomości języków obcych wymaga się głównie w branżach informacja i komunikacja (sekcja J) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R). W sekcji R połowa respondentów wskazała także, że wymaga od pracowników znajomości języka obcego w stopniu podstawowym. W branżach działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) oraz administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) wskazano, iż od pracowników wymaga się najczęściej znajomości języków obcych w stopniu bardzo dobrym. Przedstawiciele branży edukacja (sekcja P) deklarowali w większości, iż wymagają znajomości języków obcych w stopniu stanowiącym wzór do naśladowania, a także w stopniu bardzo dobrym i dobrym. Przedstawiciele pozostałych branż zadeklarowali w większości, iż nie wymagają od pracowników znajomości języków obcych (*tabela 10*).

TABELA 10. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

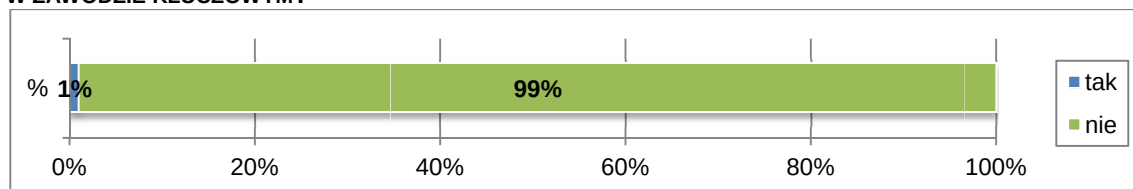
	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6	75%	0	0%	1	12,5%	0	0%	1	12,5%	8
C-przetwórstwo przemysłowe	37	72,5%	4	7,8%	5	9,8%	4	7,8%	1	2%	51
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
F-budownictwo	19	90,5%	1	4,8%	0	0%	1	4,8%	0	0%	21
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	18	69,2%	4	15,4%	3	11,5%	1	3,8%	0	0%	26
H-transport i gospodarka magazynowa	4	44,4%	3	33,3%	2	22,2%	0	0%	0	0%	9
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	42,1%	3	15,8%	5	26,3%	3	15,8%	0	0%	19
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	1	16,7%	5	83,3%	0	0%	0	0%	6
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	66,7%	0	0%	0	0%	0	0%	1	33,3%	3

O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
P-edukacja	0	0%	0	0%	1	25%	1	25%	2	50%	4
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	5	41,7%	1	8,3%	3	25%	3	25%	12
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	13	52%	5	20%	3	12%	4	16%	0	0%	25

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich pracodawców biorących udział w badaniu, jedynie 1% wskazał, iż ma dodatkowe oczekiwania w stosunku do potencjalnych pracowników (rysunek 16). Wskazano na uprawnienia i umiejętności zawodowe tabela 11.

RYСУNEK 16. CZY POSIADAJĄ PAŃSTWO JESZCZE JAKIEŚ INNE WYMAGANIA W STOSUNKU DO OSÓB W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. JAKIE SĄ TO WYMAGANIA?

	n	%
Uprawnienia i umiejętności zawodowe	2	100 %

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż co do pracowników w kluczowym zawodzie, mają dodatkowe wymagania; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

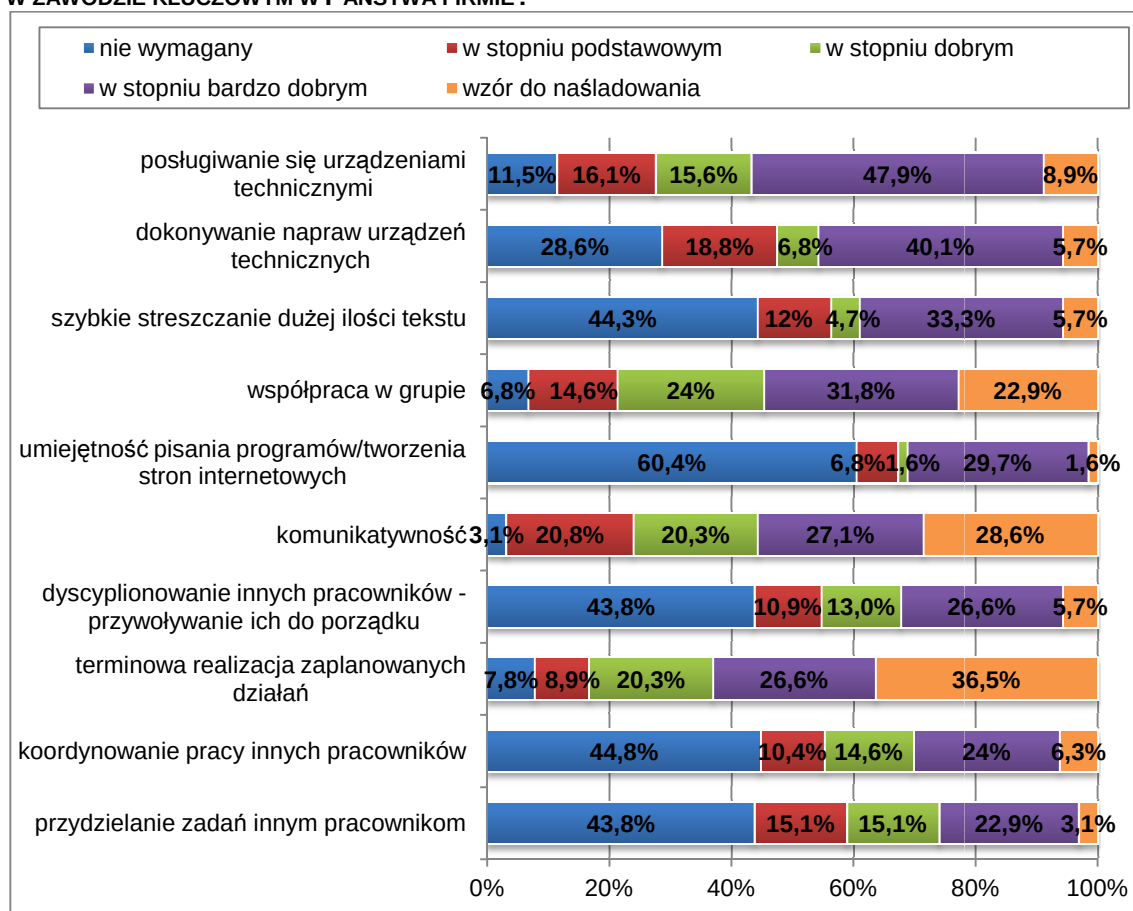
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie zachodniopomorscy pracodawcy zostali poproszeni o wskazanie umiejętności, które wymagane są w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodzie kluczowym oraz o określenie w jakim stopniu.

Na poniższym rysunku 17 wskazanych zostało 10 najbardziej wymaganych umiejętności pracowników. Najważniejsze z nich są to:

- ◆ posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
- ◆ dokonywanie napraw urządzeń technicznych,
- ◆ szybkie streszczanie dużej ilości tekstu,
- ◆ współpraca w grupie,
- ◆ umiejętność pisania programów/tworzenia stron internetowych,
- ◆ komunikatywność,

RYСУNEK 17. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

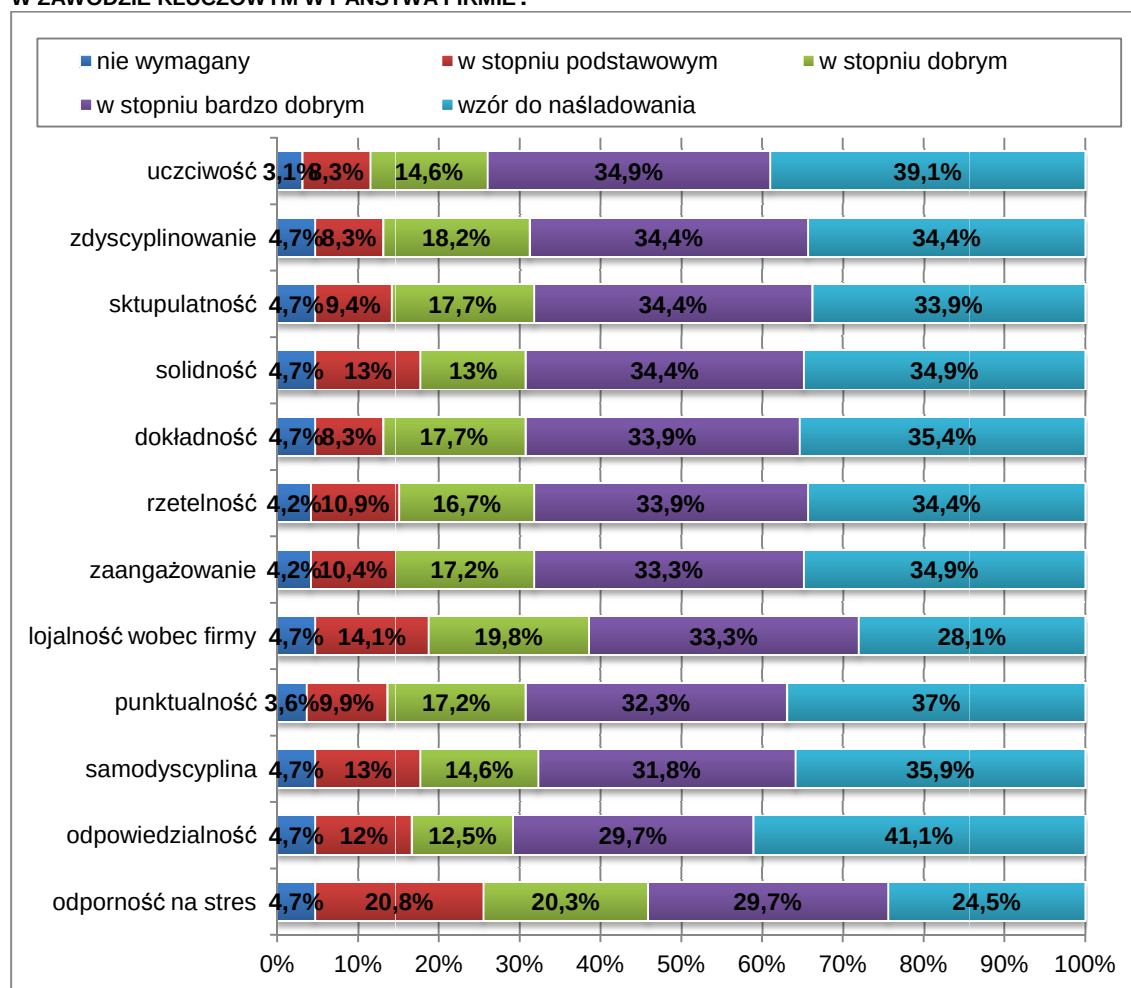
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać pracownik w zawodzie kluczowym w badanych firmach.

Rysunek 18 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim;

- ◆ uczciwość,
- ◆ zdyscyplinowanie,
- ◆ skrupulatność,
- ◆ solidność,
- ◆ dokładność,
- ◆ rzetelność,
- ◆ zaangażowanie.

RYСУNEK 18. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, których umiejętność jest najczęściej wymagana przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie kamieńskim, za kluczowe zawody można uznać:

- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ kierowcy samochodów osobowych i dostawczych,
- ◆ lekarze specjaliści,
- ◆ nauczyciel gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego),
- ◆ kucharze,
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ specjaliści do spraw wychowania małego dziecka,
- ◆ recepcjoniści hotelowi,
- ◆ kelnerzy,
- ◆ fryzjerzy (*tabela 12 i 13*).

TABELA 12. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)		Stolarze meblowi i pokrewni		Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych		Lekarze specjaliści		Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)		Kucharze	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	1	7,7%	3	50%	0	0%	1	20%	3	60%	0	0%
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	0	0%	0	0%
F-budownictwo	0	0%	1	16,7%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	11	84,6%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	5	83,3%	0	0%	0	0%	0	0%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5	100%
P-edukacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	40%	0	0%
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	0	0%	0	0%	4	80%	0	0%	0	0%
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	7,7%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	2	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
ogółem	13	100%	6	100%	6	100%	5	100%	5	100%	5	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 13. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Mechanicy pojazdów samochodowych		Specjaliści do spraw wychowania mąrego dziecka		Recepcjonisci hotelowi		Kelnerzy		Fryzjerzy	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	4	80%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	4	100%	4	100%	0	0%
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%
Ogółem	5	100%	4	100%	4	100%	4	100%	4	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza materiału badawczego wykazała, iż badani przedstawiciele firm powiatu kamieńskiego najczęściej deklarowali, że:

- ◆ pracodawcy w większości nie wymagają od pracowników zatrudnionych w kluczowych zawodach wykształcenia wyższego (zarówno technicznego, jak i ekonomicznego, bądź humanistycznego),
- ◆ osoby zatrudnione na stanowisku sprzedawca sklepowy (ekspedient) w opinii większości badanych powinny posiadać wykształcenie średnie ogólne, a następnie zasadnicze zawodowe,
- ◆ od stolarzy meblowych i pokrewnych, kucharzy i fryzjerów oczekuje się najczęściej wykształcenia zasadniczego zawodowego,
- ◆ wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia jest wymagane od nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz specjalistów do spraw wychowania małego dziecka,
- ◆ wykształcenie średnie techniczne jest wymagane głównie od mechaników pojazdów samochodowych,
- ◆ dla osób na stanowisku kierowcy samochodów osobowych i dostawczych poziom wykształcenia nie ma znaczenia, lub jest wymagane od nich wykształcenie zasadnicze zawodowe (*tabela 14*).

TABELA 14. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne Lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne Lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	25%	7	43,8%	5	31,3%	0	0%	16
Lekarze specjaliści	3	33,3%	1	11,1%	3	33,3%	0	0%	1	11,1%	1	11,1%	0	0%	0	0%	9
Stolarze meblowi i pokrewni	2	22,2%	0	0%	0	0%	0	0%	2	22,2%	0	0%	5	55,6%	0	0%	9
Recepcjoniści hotelowi	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	16,7%	2	33,3%	2	33,3%	1	16,7%	6
Kelnerzy	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	16,7%	2	33,3%	1	16,7%	2	33,3%	6
Mechanicy pojazdów samochodowych	1	16,7%	0	0%	0	0%	0	0%	3	50%	0	0%	2	33,3%	0	0%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	50%	3	50%	6

Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	0	0%	0	0%	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Kucharze	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	80%	1	20%	5
Fryzjerzy	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	3	60%	1	20%	5
Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców zadeklarowało, iż nie mają wymagań odnośnie dodatkowych certyfikatów i uprawnień w stosunku do osób zatrudnionych w zawodach kluczowych. W zawodzie kierowca samochodów osobowych i dostawczych najczęściej wymaga się dodatkowych certyfikatów i uprawnień (tabela 15).

TABELA 15. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	0	0%	6	100%	6
Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	0	0%	4	100%	4
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	2	40%	3	60%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	2	40%	3	60%	5
Fryzjerzy	2	50%	2	50%	4
Kelnerzy	3	75%	1	25%	4
Lekarze specjaliści	4	80%	1	20%	5
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	12	92,3%	1	7,7%	13
Stolarze meblowi i pokrewni	6	100%	0	0%	6
Kucharze	5	100%	0	0%	5
Recepcjoniści hotelowi	4	100%	0	0%	4

** w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań*

Znajomości pakietu MS Office w powiecie kamieńskim najczęściej nie jest wymagana lub jest wymagana w stopniu podstawowym (tabela 16).

Sytuacja ta przedstawia się bardzo podobnie w odniesieniu do znajomości specjalistycznych programów oraz języków obcych – większość pracodawców albo ich nie wymaga, albo wymaga je w stopniu podstawowym (tabela 17, 18).

TABELA 16. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	9	69,2%	2	15,4%	2	15,4%	0	0%	0	0%	13
Stolarze meblowi i pokrewni	5	83,3%	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	4	66,7%	1	16,7%	0	0%	1	16,7%	0	0%	6
Lekarze specjaliści	2	40%	0	0%	0	0%	2	40%	1	20%	5
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	2	40%	0	0%	0	0%	2	40%	1	20%	5
Kucharze	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	1	20%	1	20%	1	20%	2	40%	0	0%	5
Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	2	50%	0	0%	0	0%	2	50%	0	0%	4
Recepcjoniści hotelowi	2	50%	0	0%	0	0%	2	50%	0	0%	4
Kelnerzy	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Fryzjerzy	2	50%	1	25%	1	25%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 17. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	10	76,9%	1	7,7%	1	7,7%	1	7,7%	0	0%	13
Stolarze meblowi i pokrewni	3	50%	1	16,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Lekarze specjaliści	1	20%	0	0%	0	0%	3	60%	1	20%	5
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3	60,0%	0	0%	0	0%	1	20%	1	20%	5
Kucharze	4	80%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	2	40%	2	40%	0	0%	1	20%	0	0%	5
Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Recepcjoniści hotelowi	2	50%	1	25%	0	0%	1	25%	0	0%	4
Kelnerzy	1	25%	2	50%	0	0%	1	25%	0	0%	4
Fryzjerzy	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 8. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	9	69,2%	3	23,1%	1	7,7%	0	0%	0	0%	13
Stolarze meblowi i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	3	50%	2	33,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
Lekarze specjaliści	1	20%	2	40%	1	20%	0	0%	1	20%	5
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3	60%	0	0%	0	0%	0	0%	2	40%	5
Kucharze	2	40%	2	40%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	4	80%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	3	75%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	4
Recepcjoniści hotelowi	1	25%	0	0%	1	25%	2	50%	0	0%	4
Kelnerzy	1	25%	0	0%	2	50%	1	25%	0	0%	4
Fryzjerzy	1	25%	2	50%	1	25%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

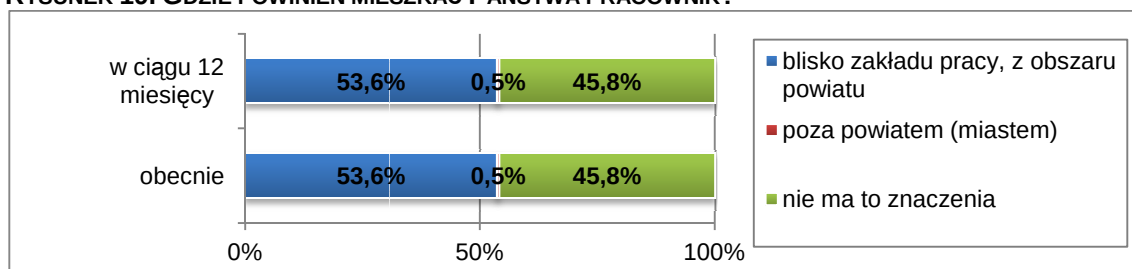
5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem większości respondentów (około 54%) miejsce zamieszkania pracowników ma znaczenie obecnie, oraz w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

Według tego odsetka badanych, pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy (rysunek 19).

RYСУNEK 19. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

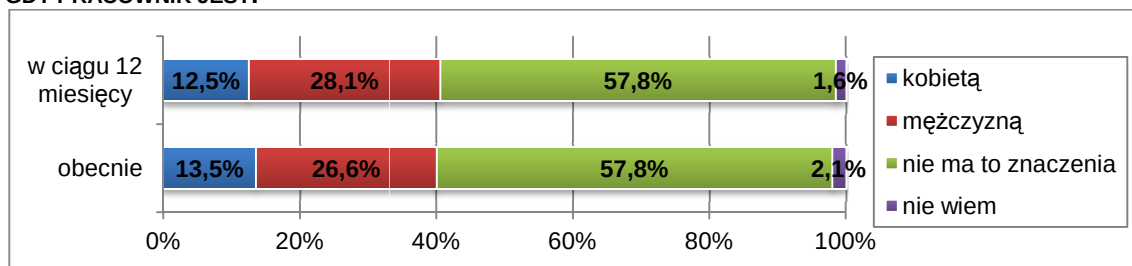

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla większości zachodniopomorskich pracodawców nie mają znaczenia takie cechy jak płeć pracowników. Jednakże wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, częściej pojawiały się odpowiedzi, iż z punktu widzenia kluczowego zawodu firmy, lepiej jest gdy pracownik jest mężczyzną. W ten sposób odpowiedziało około 27% respondentów (rysunek 20).

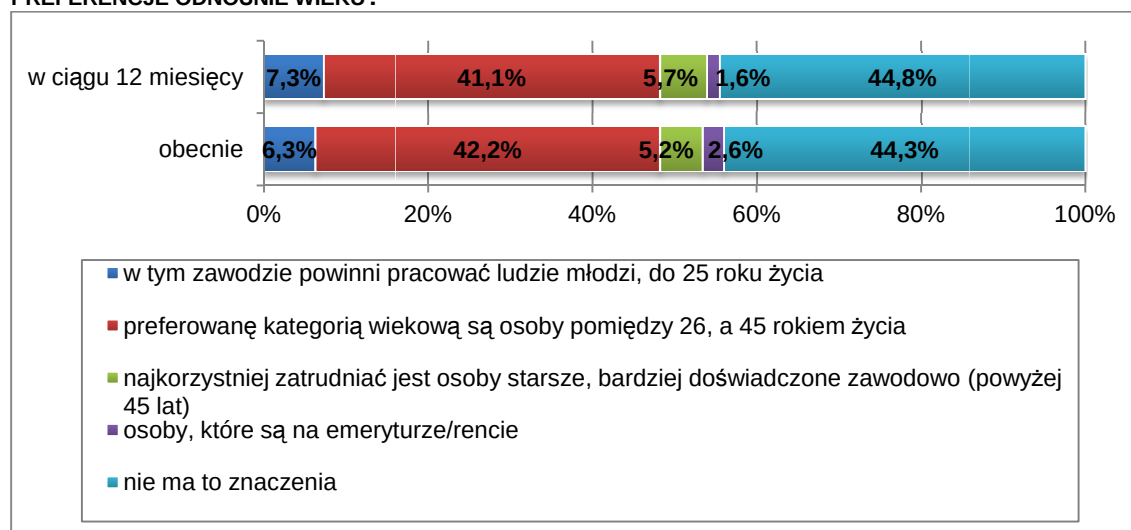
Według ponad połowy pracodawców wiek pracownika ma istotne znaczenie- najczęściej wskazywali oni, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26, a 45 rokiem życia (rysunek 21).

RYСУNEK 20. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIEJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

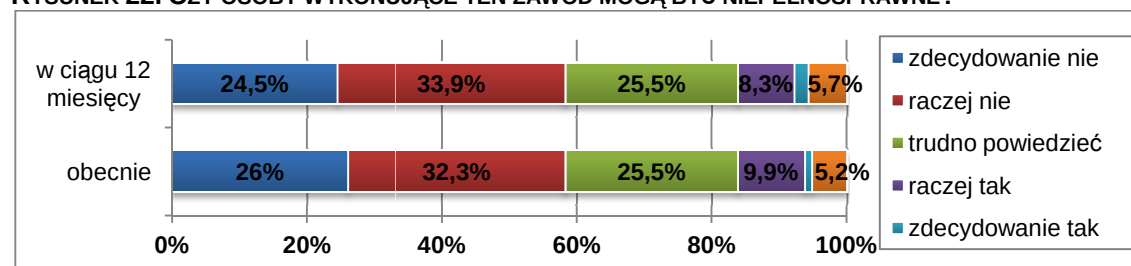
RYСУNEK 21. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym. Zdecydowana większość z nich zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie. Wyniki badań pokazują również, iż badani nie planują w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe (około 25% „zdecydowanie nie” oraz około 34% „raczej nie”) (rysunek 22).

RYСУNEK 22. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

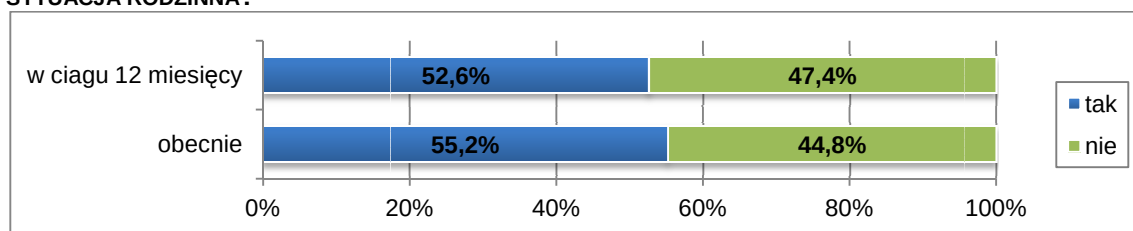

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie badani przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, czy w wykonywaniu zawodów kluczowych w ich firmach lepiej będzie, gdy pracownicy będą mieli ustabilizowaną sytuację rodzinną.

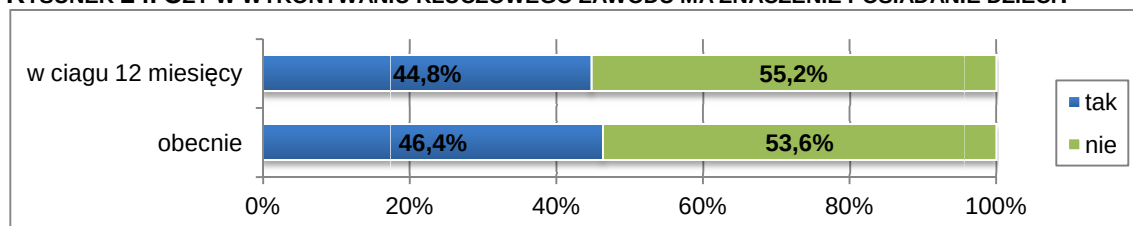
Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż zdania na ten temat są podzielone. Większy odsetek uważa, iż ustabilizowana sytuacja rodzinna (małżeństwo, stały związek) są istotne w wykonywaniu zawodów kluczowych, natomiast według większości badanych, posiadanie dzieci nie ma znaczenia w wykonywaniu zawodów kluczowych (rysunki 23 i 24).

RYСУNEK 15. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

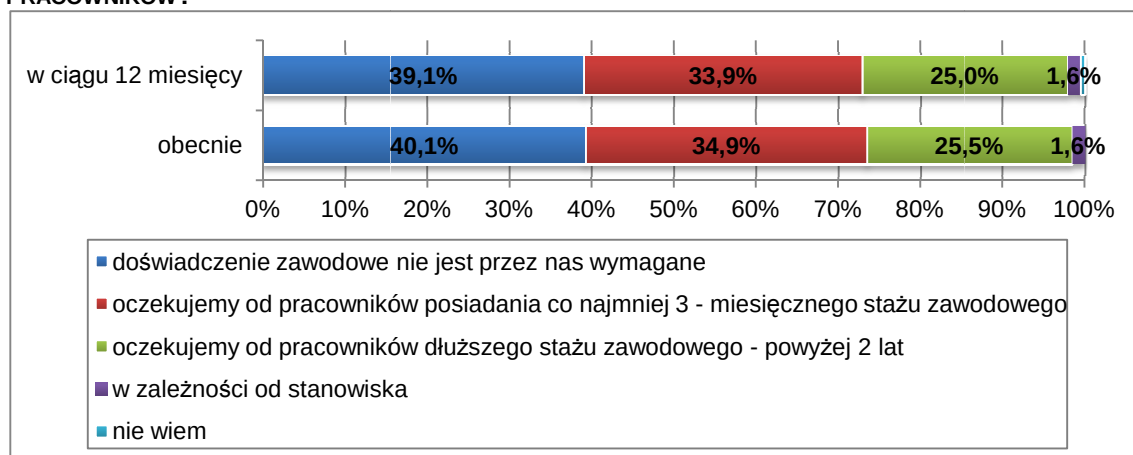
RYСУNEK 24. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejną kwestią poruszoną podczas badania były oczekiwania pracodawców odnośnie doświadczenia zawodowego pracowników. Analiza materiału badawczego wykazała, iż znaczna część pracodawców nie wymaga doświadczenia zawodowego (około 40%), jednakże podobny odsetek respondentów wymaga posiadania co najmniej 3 miesięcznego stażu zawodowego (około 34%) (rysunek 25).

RYСУNEK 25. JAKIEGO DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

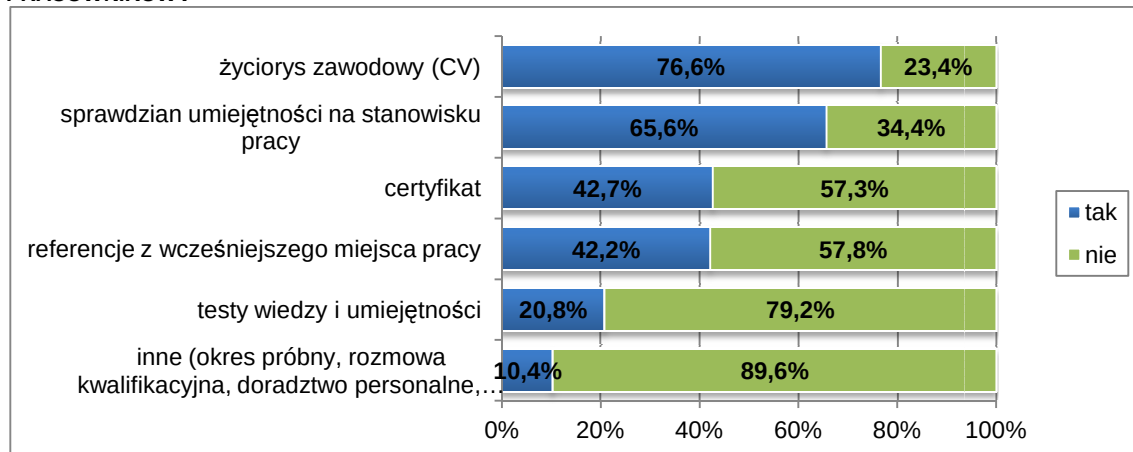

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy najczęściej sprawdzają kwalifikacje swoich pracowników, wykorzystując w tym celu życiorys zawodowy kandydata. Jest to najbardziej popularny sposób wstępnej weryfikacji potencjalnych pracowników, na który wskazało 76,6% respondentów. Mimo to, sposób ten nie został uznany za najbardziej skuteczny wśród wszystkich stosowanych przez pracodawców metod.

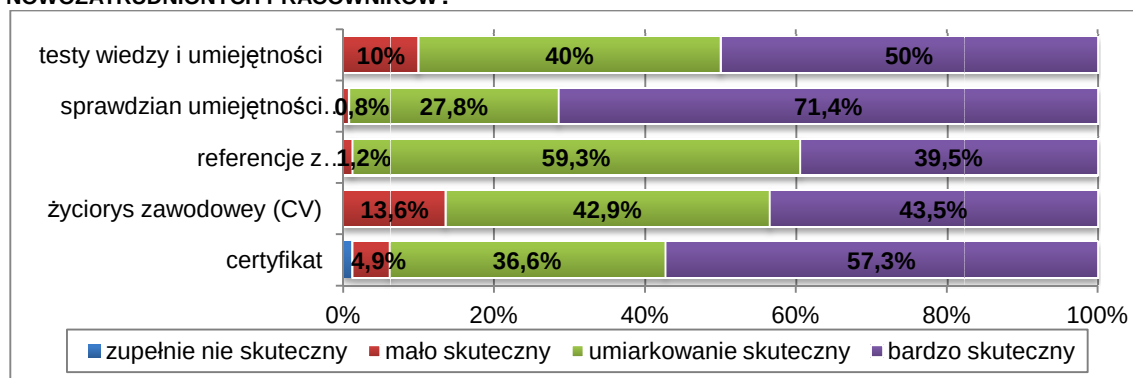
Sprawdzian umiejętności na stanowisku pracy stosowany jest w 65,6% badanych firm. Mimo, że wskazań tej metody jest mniej niż wskazań CV, został on uznany za najbardziej skuteczny (rysunki 26 i 27).

RYСУNEK 26. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 27. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSOBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

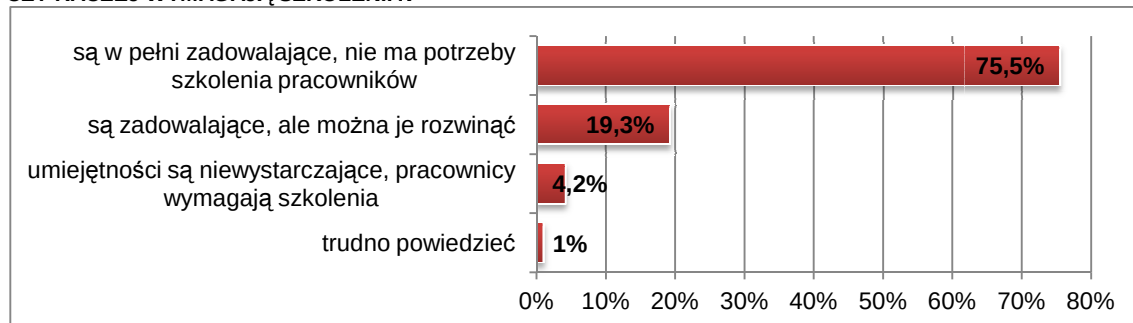
6. Podnoszenie kwalifikacji pracowników

Kolejna część skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Pytania posłużyły do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ◆ jakie zdaniem pracowników są ich potrzeby szkoleniowe?
- ◆ jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W odczuciu 75,5% respondentów, kwalifikacje pracowników, są w pełni zadowalające, tak więc nie ma potrzeby szkolenia osób zatrudnionych w badanych firmach (rysunek 28).

RYSUNEK 28. CZY W PANA/I ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zadowolenia kamieńskich pracodawców, z kwalifikacji pracowników, pod względem branż, wykazała, iż większość pracodawców jest zadowolona z kwalifikacji pracowników i nie widzi potrzeby ich doszkolenia.

Część pracodawców wskazała również, iż mimo zadowolenia z kwalifikacji pracowników uważa, że można je jeszcze rozwinąć (tabela 19).

Analiza materiału badawczego pod względem zawodów kluczowych dała podobny rezultat – większość pracodawców uznała, że kwalifikacje osób w nich zatrudnionych są zadowalające i nie wymagają dodatkowego szkolenia, bądź są zadowalające, ale można by było je rozwinąć (tabela 20).

TABELA 9. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM BRANŻ

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	87,5%	1	12,5%	0	0%	0	0%	8
C-przetwórstwo przemysłowe	41	80,4%	9	17,6%	1	2%	0	0%	51
C-przetwórstwo przemysłowe	41	80,4%	9	17,6%	1	2%	0	0%	51
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%	2
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
F-budownictwo	19	90,5%	1	4,8%	1	4,8%	0	0%	21
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	22	84,6%	3	11,5%	0	0%	1	3,8%	26
H-transport i gospodarka magazynowa	8	88,9%	1	11,1%	0	0%	0	0%	9
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	14	73,7%	2	10,5%	3	15,8%	0	0%	19
J-Informacja i komunikacja	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	16,7%	3	50%	1	16,7%	1	16,7%	6
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1

N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	1	33,3%	2	66,7%	0	0%	0	0%	3
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
P-edukacja	1	25%	3	75%	0	0%	0	0%	4
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	58,3%	5	41,7%	0	0%	0	0%	12
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	19	76%	5	20%	1	4%	0	0%	25

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 20. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	12	92,3%	1	7,7%	0	0%	0	0%	13
Stolarze meblowi i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	5	83,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
Lekarze specjaliści	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	5
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	1	20%	4	80%	0	0%	0	0%	5
Kucharze	3	60%	1	20%	1	20%	0	0%	5
Mechanicy pojazdów samochodowych	4	80%	0	0%	0	0%	1	20%	5
Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Recepcjoniści hotelowi	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	4
Kelnerzy	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	4
Fryzjerzy	1	25%	3	75%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ci przedsiębiorcy, którzy zgłaszali, że pracownicy zatrudnieni w ich firmach powinni rozwijać swoje umiejętności, zostali poproszeni o wskazanie, jakich kwalifikacji im brakuje.

Najczęściej pracodawcy wskazywali, iż pracownikom brakuje znajomości najnowszych technologii (21,3%). Niecałe 13% uznało, że pracownikom brakuje zaangażowania w wykonywaną pracę. Rozkład wszystkich odpowiedzi przedstawia *tabela 21*.

TABELA 21. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

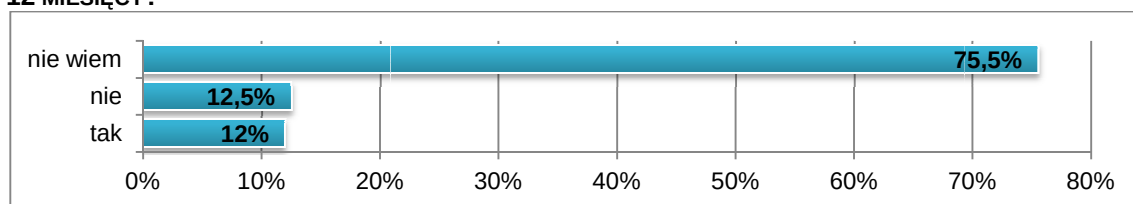
	n	%
Brak znajomości najnowszych technologii	10	21,3%
Brak zaangażowania w wykonywaną pracę	6	12,8%
Brak znajomości języków obcych	5	10,6%
Nie brakuje, ale można rozwijać	5	10,6%
Niewielkie zainteresowanie podnoszeniem wiedzy na temat nowych produktów w branży	5	10,6%
Brak chęci do podnoszenia swojej wiedzy	3	6,4%
Brak doświadczenia zawodowego	3	6,4%
Brak umiejętności profesjonalnej obsługi klienta	3	6,4%
Trudno powiedzieć	3	6,4%
Brak aktualnej wiedzy na temat prawa i konkretnych przepisów dotyczących branży	2	4,3%
Brak kwalifikacji zawodowych	2	4,3%
Brak specjalistycznych uprawnień potrzebnych w danej branży	2	4,3%
Brak umiejętności manualnych	2	4,3%
Brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń	2	4,3%
Brak wiedzy na temat danej branży	2	4,3%
Problem z redagowaniem pism urzędowych	1	2,1%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tylko 12% badanych przedsiębiorstw, zadeklarowało, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy te na szkolenia wysłały około 143 osób (*rysunek 29*).

RYSUNEK 29. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej ze szkolnictwem (17,4%). Kolejnymi często wskazywanymi, były szkolenia menadżerskie oraz szkolenia fryzjerskie (po 13% wskazań). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 22.

TABELA 22. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

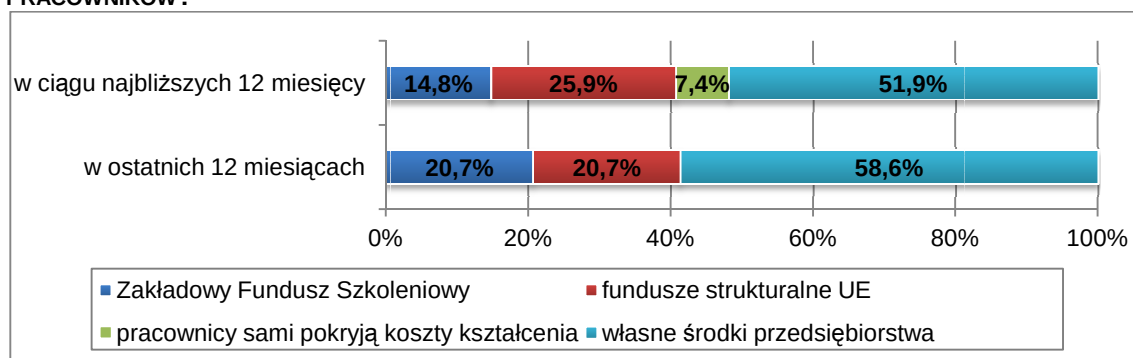
	n	%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	4	17,4%
Menadżerskie	3	13%
Szkolenie branżowe - fryzjerstwo	3	13%
Administracja	2	8,7%
Kurs operatora wózka widłowego	2	8,7%
Obsługa klienta	2	8,7%
Szkolenie BHP	2	8,7%
Szkolenie branżowe - gastronomia	2	8,7%
Kurs języka niemieckiego	1	4,3%
Podatek VAT	1	4,3%
Podwyższanie kwalifikacji zawodowych	1	4,3%
Szkolenia z zakresu prawa	1	4,3%
Szkolenie branżowe - farmaceutyka	1	4,3%
Szkolenie branżowe - księgowość	1	4,3%
Szkolenie branżowe - mechanika pojazdowa	1	4,3%
Szkolenie branżowe - nieruchomości	1	4,3%
Szkolenie branżowe - przetwórstwo przemysłowe	1	4,3%
Szkolenie z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych	1	4,3%
Techniki sprzedaży	1	4,3%
Terapia zajęciowa	1	4,3%

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia dotychczas organizowane, jak i te planowane, najczęściej finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa. Część pracodawców koszty szkoleń pokrywa za pośrednictwem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia rysunek 30.

RYSUNEK 30. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

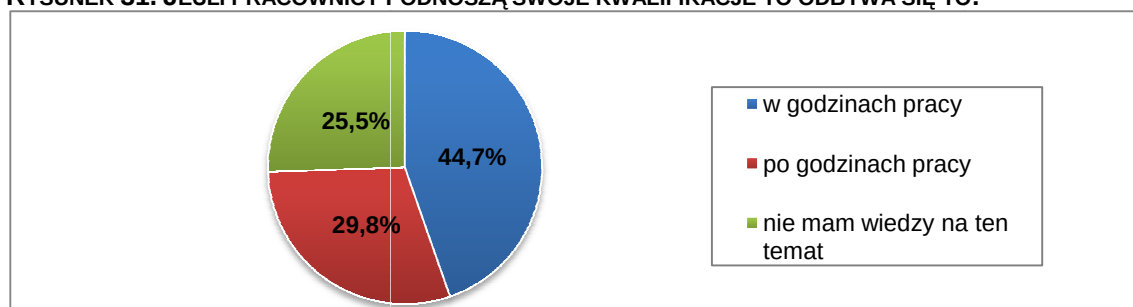

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się w godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziało 44,7% przedstawicieli badanych firm (rysunek 31).

RYSUNEK 31. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SVOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

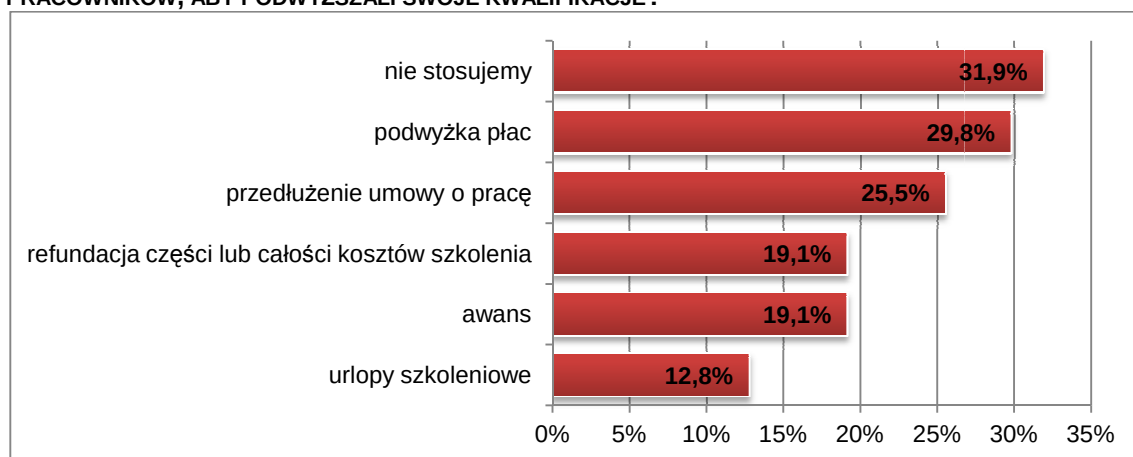

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Prawie 1/3 przedsiębiorców zadeklarowała, iż nie stosuje żadnych metod zachęty w stosunku do pracowników, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Natomiast pozostali pracodawcy wskazywali, iż najczęściej motywowali pracowników podwyżką płac (29,8%), bądź przedłużeniem umowy o pracę (25,5%) (rysunek 32).

RYСУNEK 32. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SVOJE KWALIFIKACJE?

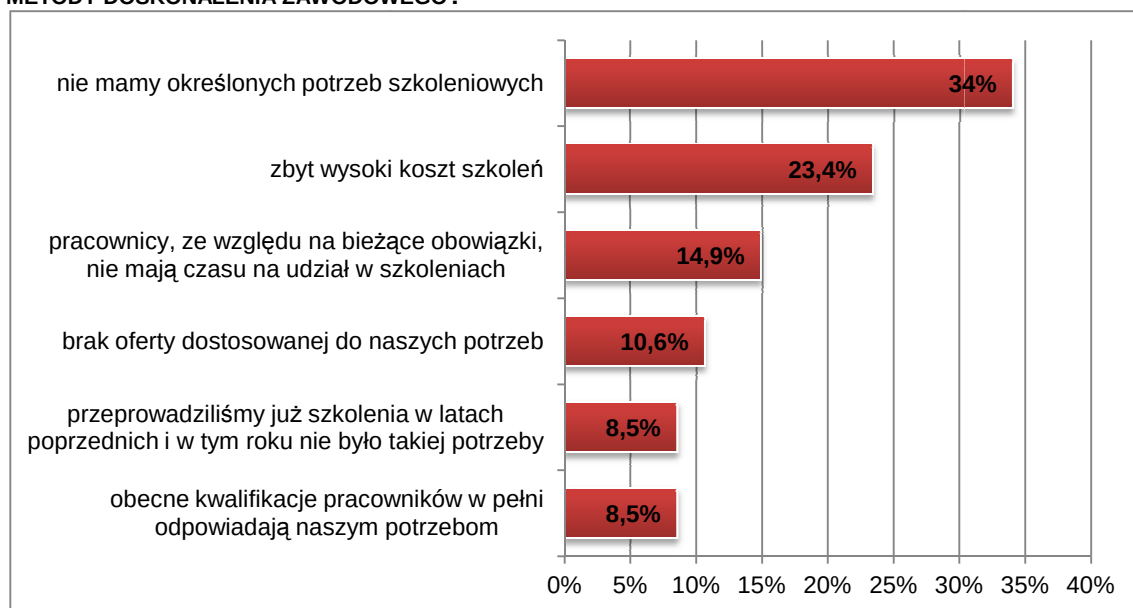
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Badani pracodawcy najczęściej wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż nie mają określonych potrzeb szkoleniowych (34%), bądź uważają, iż szkolenia są zbyt drogie (23,4%) (rysunek 33).

RYСУNEK 33. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

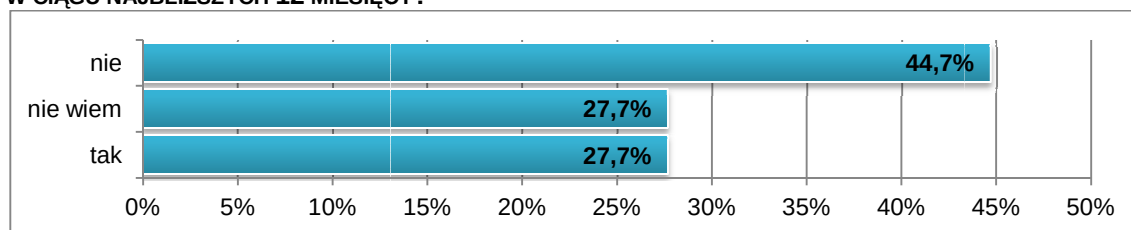

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jedynie 27,7% przedstawicieli badanych firm zamierza w ciągu najbliższych 12 miesięcy skierować swych pracowników na szkolenia. Jednocześnie taki sam odsetek, na dzień prowadzenia badania, nie jest w stanie określić, czy podejmie się tego przedsięwzięcia (rysunek 34). Z badania wynika, iż przedsiębiorcy, których działalność gospodarcza uznana została za wiodącą, zadeklarowali, iż w najbliższym czasie skierują na szkolenia około 42 pracowników.

RYСУNEK 34 CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tabela 23 przedstawia tematykę szkoleń, na które będą kierowani pracownicy z badanych firm w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

TABELA 23. JAKA BĘDZIE TEMATYKA PLANOWANYCH SZKOLEŃ?

	n	%
Księgowość i kadry	4	30,8%
Trudno powiedzieć	3	23,1%
Profesjonalna obsługa klienta	2	15,4%
Szkolenie branżowe - fryzjerstwo	2	15,4%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	2	15,4%
Przepisy prawne	1	7,7%
Szkolenia branżowe - nieruchomości	1	7,7%
Szkolenia specjalistyczne	1	7,7%
Szkolenie branżowe - transport	1	7,7%

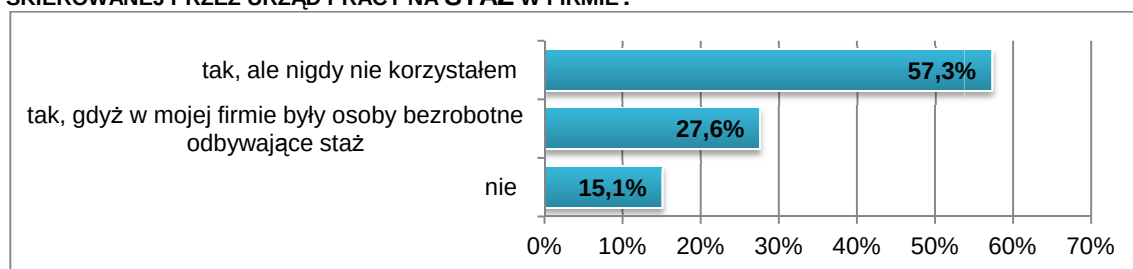
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zamierzają skierować pracowników na szkolenie w ciągu najbliższych 12 miesięcy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

7. Możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma aż 84,9% pracodawców. Wśród nich jednak, tylko 27,6% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 35).

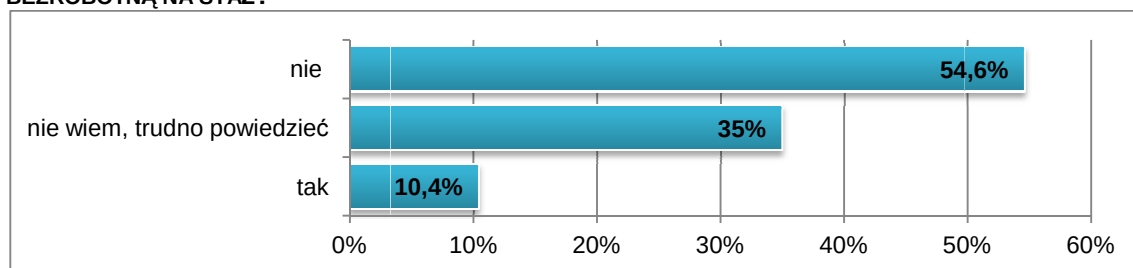
RYСУNEK 35. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej, tylko 10,4% w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje przyjąć osobę bezrobotną na staż zawodowy. Planuje się zatem przyjąć około 49 osób (w tym między innymi 9 osób na stanowisko pracownika administracyjno-biurowego). Ponad 1/3 badanych (35%) nie podjęła jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 36, tabela 24).

RYСУNEK 36. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 24. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	9	52,9%
Pracownik ogólnobudowlany	4	23,5%
Farmaceuta	2	11,8%
Kucharz	2	11,8%
Elektryk	1	5,9%
Nauczyciel	1	5,9%
Recepcjonista	1	5,9%
Pracownik fizyczny	1	5,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych (poziomu wykształcenia) potencjalnych stażystów przedstawia *tabela 25*.

TABELA 25. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

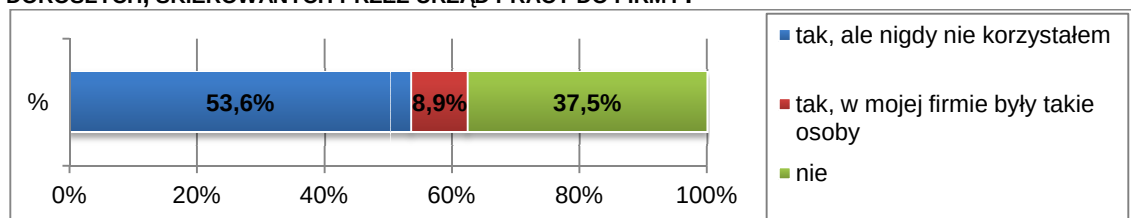
	n	%
Wykształcenie średnie techniczne	5	29,4%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	4	23,5%
Specjalistyczne uprawnienia	2	11,8%
Cechy charakteru	1	5,9%
Nie ma to znaczenia	1	5,9%
Wykształcenie wyższe humanistyczne	1	5,9%
Wykształcenie wyższe techniczne	1	5,9%
Wykształcenie średnie zawodowe	1	5,9%
Wykształcenie zawodowe	1	5,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

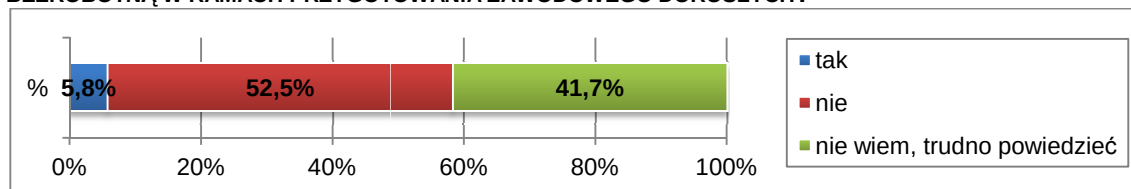
Przygotowanie zawodowe organizowane przez Powiatowy Urząd Pracy mogą odbywać także osoby dorosłe. Świadomość tego faktu ma tylko 62,5% pracodawców. Wśród nich jednak, tylko 8,9% skorzystało z takiej możliwości. W ciągu najbliższego roku, tylko 5,8% planuje przyjąć osobę bezrobotną w ramach przygotowania zawodowego dorosłych (*rysunki 37 i 38*).

RYСУNEK 37. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 38. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBĄ BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż pracodawcy planują przyjąć 13 osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. Dwóch pracodawców wskazało, iż osobę tę przyjmą na stanowisko pracownika biurowego. Pozostałe preferowane zawody zaprezentowano w tabeli 26.

Pracodawcy u przyszłych stażystów preferują najczęściej wykształcenie wyższe techniczne, średnie techniczne oraz wyższe (tabela 27).

TABELA 26. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	2	28,6%
Barman	1	14,3%
Konserwator	1	14,3%
Elektryk	1	14,3%
Sprzątacze	1	14,3%
Piekarz	1	14,3%
Pracownik gospodarczy	1	14,3%
Ekonomista	1	14,3%

* pytanie dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 27. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Wykształcenie wyższe techniczne	3	42,9%
Wykształcenie średnie techniczne	2	28,6%
Wykształcenie wyższe	2	28,6%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	1	14,3%

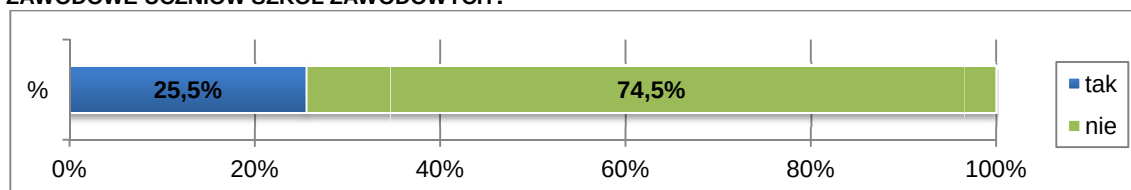
* pytanie dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

8. Praktyki zawodowe uczniów szkół zawodowych

Wśród ogółu badanych pracodawców, tylko 25,5% w ciągu ostatnich 5 lat organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (rysunek 39).

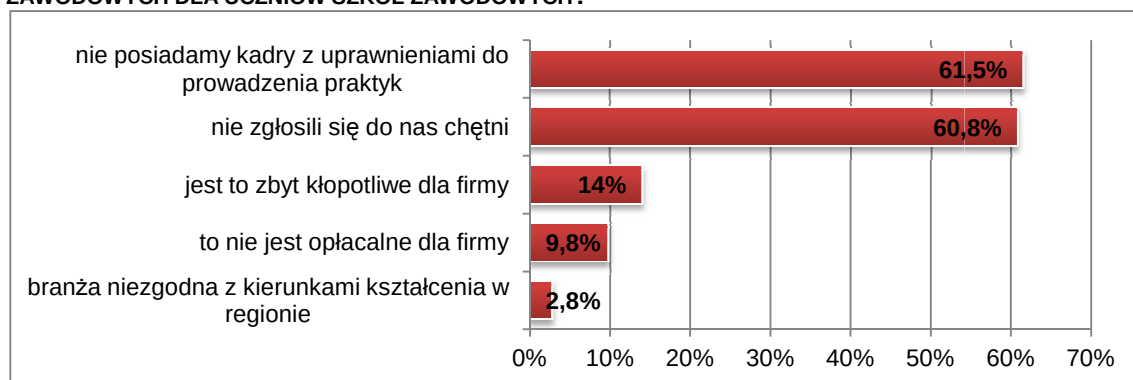
RYСУNEK 39. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęstszą przyczyną nieorganizowania praktyk zawodowych w opinii respondentów jest fakt, iż nie posiadają oni kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (61,5% wskazań). Część przedsiębiorców nie podejmowała takiej działalności, ze względu na to, iż nikt chętny się nie zgłaszał (60,8%). Pozostałe osoby uważają, iż praktyki zawodowe są dla firm kłopotliwe (14%) bądź nieopłacalne (9,8%) (rysunek 40).

RYСУNEK 40. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: kucharz, kasjer/sprzedawca, stolarz, mechanik, fryzjer. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 28.

TABELA 28. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Kucharz	11	22,4%
Kasjer/sprzedawca	6	12,2%
Stolarz	5	10,2%
Mechanik	4	8,2%
Fryzjer	4	8,2%
Handlowiec	2	4,1%
Krawiec	2	4,1%
Lekarz	2	4,1%
Piekarz	2	4,1%
Barman	2	4,1%
Fizjoterapeuta	2	4,1%
Kelner	2	4,1%
Murarz	2	4,1%
Pielęgniarka	2	4,1%
Architekt	1	2%
Farmaceuta	1	2%
Malarz	1	2%

Masażysta	1	2%
Hotelarz	1	2%
Plastyk	1	2%
Nauczyciel	1	2%
Ślusarz	1	2%
Cukiernik	1	2%
Recepcjonista	1	2%
Elektryk	1	2%
Ekonomista	1	2%
Specjalista ds. Turystyki	1	2%

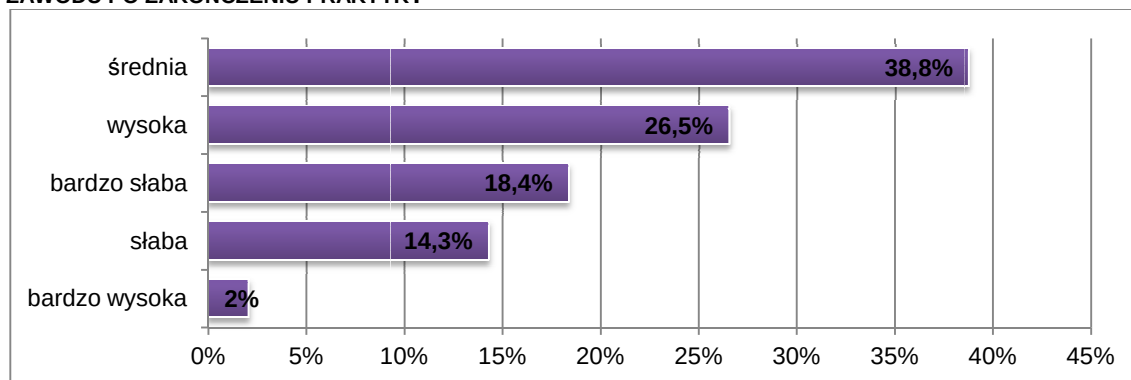
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców większość (38,8%) średnio ocenia praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk. Podobnie ocenione zostało przygotowanie teoretyczne uczniów.

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 2,80, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 2,88¹(rysunki 41 i 42).

RYСУNEK 41. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

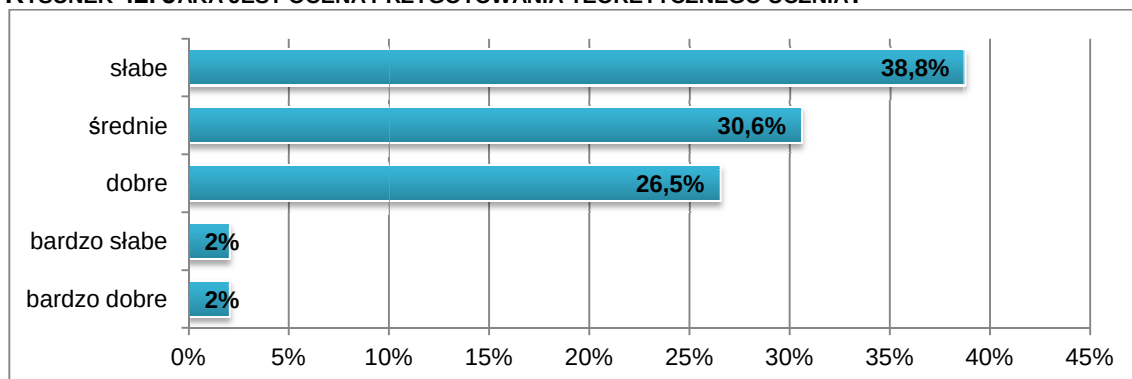

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

¹na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

RYSUNEK 42. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w powiecie kamieńskim w większości badanych przedsiębiorstwach nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy częściej planują zwiększenie zatrudniania, niż redukcję etatów,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć:
 - sprzedawców sklepowych (ekspedientów),
 - stolarzy meblowych i pokrewnych,
 - kierowców samochodów osobowych i dostawczych,
 - lekarzy specjalistów,
 - nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego),
 - kucharzy,
 - mechaników pojazdów samochodowych,
 - specjalistów do spraw wychowania małego dziecka,
 - recepcjonistów hotelowych,
 - kelnerów,
 - fryzjerów,
- ◆ w większości kamieńskich firm oczekuje się od pracowników wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego,
- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:
 - posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
 - dokonywanie napraw urządzeń technicznych,
 - szybkie streszczanie dużej ilości tekstu,
 - współpraca w grupie,

- umiejętność pisania programów/tworzenia stron internetowych,
- komunikatywność.
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:
 - uczciwość,
 - zdyscyplinowanie,
 - skrupulatność,
 - solidność,
 - dokładność,
 - rzetelność,
 - zaangażowanie,
- ◆ przedstawiciele kamieńskich firm w większości zadeklarowali, iż ma znaczenie miejsce zamieszkania pracowników - pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest od profilu działalności danej firmy – w badanych firmach płeć pracownika albo nie ma znaczenia, bądź preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Podobnie sytuacja przedstawia się biorąc pod uwagę oczekiwania pracodawców odnośnie wieku pracowników – w większości przypadków wiek osób zatrudnionych w badanych firmach nie ma znaczenia, bądź preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych ma znaczenie ustabilizowana sytuacja rodzinna, choć na podstawie zebranego materiału badawczego nie można jednoznacznie stwierdzić, że życie osobiste pracowników wpływa na ich sytuację zawodową,
- ◆ w większości badanych firm w których pracodawcy wymagają od potencjalnych pracowników doświadczenia zawodowego, oczekuje się, aby potencjalni pracownicy posiadali co najmniej 3-miesięcznego stażu zawodowego,
- ◆ kamieńscy pracodawcy w większości są zadowoleni z kwalifikacji swych pracowników, choć pojawiały się opinie, iż można by było je rozwinąć,
- ◆ większość przedsiębiorców z badanego powiatu zadeklarowało, iż w ciągu ostatniego roku nie kierowali swych pracowników na szkolenia, ponieważ nie mają określonych potrzeb szkoleniowych, bądź uważają, iż szkolenia są zbyt drogie,
- ◆ większość pracodawców, mimo iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości. Ponadto badanie wykazało, iż w większości kamieńskich firm nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, czego głównym powodem w opinii pracodawców jest brak kadry posiadającej uprawnienia do prowadzenia praktyk, lub niezgłoszenie się uczniów zainteresowanych tą formą doskonalenia zawodowego.

Przeprowadzone badanie i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w powiecie kamieńskim pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.
3.	Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców , bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie , w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).
5.	Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków pracy , w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.